

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi polji. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 fl. 60 kr., za pol leta, 1 fl. 80 kr. za četert leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 fl. 20, za pol leta 2 fl. 20 kr., za četert leta 1 fl. 15 kr. nov. dn.

V Ljubljani v sredo 24. septembra 1862.

Kako naj se sadje obra.

Dober gospodar bo vedno skrb imel, da ne bo drevesa poškodoval; zato bo vselej, kadar gré sadje oberat, lojtro k drevesu pristavil, ktera na svojih nogah stoji in je tedaj ni treba na veje naslanjati. Po tej napravi se varuje drevo, da se mu veje ne polomijo in rodovitnost za drugo leto ne prikrajša, ampak tudi sadje se ne očese, da bi z drevesa popadalo, se otolklo in ne dalo delj časa hraniti. To je tedaj prvo.

Drugo je, da se sadje skrbno s celim receljnom obira in se nikakor ne otišči ali eno ob drugo ne obtolče. Otresovati drevje, ako hočeš sadje hraniti, je nespametno; zato tudi ni prav, ako ga s košare ali žaklja na tla naglo usipaš, sicer se preveč otolče; najboljšje je, če se obrano sadje v večje jerbaze ali brente nabere in domú nese, kjer se sopet skrbno iz njih pobere in na odločene police zloži.

Kdor hoče sadje dolgo in zdravo ohraniti, mora posebno varovati, da se mu ne otišči in ne otolče; zato naj ga ne prenaša zdaj v ta, zdaj v uni kraj, kakor mačka mlade.

Nekteri puščajo obrano ali celó otreseno sadje delj časa na kupu pod drevjem ležati, kjer ga dostikrat vroče sonce prepeka, kar mu jako škoduje; tudi se miši rade pod kup spravijo in škodo delajo.

Se vé, da tisti gospodar najbolj opravi, kateri sadje koj z drevesa prodá.

Kdor je vaje sadje tresti, naj ga trese, dokler je še zeleno in ktero se precej potem tudi porabi. Tresti se mora pa tudi vselej polahkoma, da se preveč češulj drevesu ne odkrehne.

Marsikdo misli, da otiske sadju ne škodujejo, posebno dokler je še zeleno, in meni, da se mu rana zaceli, kadar se medí. Jaz sem se popolnoma prepričal, da ni temu tako. Čeravno ne začne vsako sadje od otisk gnjiti, ostane vendar le v mesu neprijeten madež, pa tudi okus nekako kvari. Če se hruška ali pa jabelko olupí, se vidi pod lupino madež, ki od udarca ali otiske izhaja, da se ga mora precej velik kos zavreči.

Kadar se sadje obra, se mora do čistega obrati. Nič ne smé na drevesu ostati, da ne bodo samopašni in poredni paglovci priložnosti imeli ga s kamni, okleški, preklami ali palicami z dreves klatiti. Nikdar tedaj ni dobro sadja na drevesu puščati, ker zavolj par jabelk ali hrušk mora dostikrat drevo veliko škodo trpeti.

Iz vrtnarstva K. Fišerjevega.

Gospodarske skušnje.

(Dreves, ktere sadú ne donašajo), ne daj koj izruvati in v ogenj vreči, ampak skusi jim veje do tál pripogniti. Boš vidil, da se ti bodo večkrat udale in spet roditi jele.

(Da se sadne drevesa mahú in mrčesa obvarujejo), ima neki najimenitniših pariških sadjorejcev vedno sod poln vode blizo sebe, v katerem je potašelj raz-

topljen; s tem svoje drevesa umiva, da se jih mah ne popriema in da jih škodljivega mrčesa obvaruje. Drevesa obdržé lepo gladko skorjo in ostanejo zdrave in trdne kot železo, rodijo pa od leta do leta, da je veselje.

(Olje iz pešek vinske jagode). Ker je letos obito grojzdja, posebno ondi, kjer ga ni spomladanski mraz zatrl, naj povemo našim vinorejcom dobro potrjeno skušnjo, da se dá iz pešek vinske jagode prav dobro olje napraviti. Koj po prešanji, ali preden se začne iz tropin žganje žgati, se peške naberajo. Tropine se med dlanmi precej dobro zmancajo in skoz kakošno rešeto prerešetajo, in pri rešetanju ostanejo tropine ali tako imenovane preše v rešetu, peške pa skoz padajo. Ko se peške dobro posusé, se v prah zmelejo, prah pa v vročo vodo dobro pomeša, in se tako dolgo greje, dokler se prav ne strdi, in iz tega testá se olje preša.

„Frau. Bl.“

(Kako Rusi hranijo grojzdje, da jim dolgo čez zimo ostane tako lepo), kakor da bi bilo še le zdaj s trte vzeto. Zberó si najprej čisto zdrave grojzde, pa vzamejo kišto in prosá. Prosá nasujejo na dno kište in na-nj položijo potem eno vrsto grojzdja, na grojzdje spet nasujejo prosá in na-nj spet položijo grojzdje in tako dalje, dokler ni kišta polna, ktero shranijo potem v hladno shrambo, kjer ne zmrzuje.

Natoroznanske reči.

Življenje peščenega zrnca.

(Konec.)

„Na planinskem podnožji razprostira se majhna dolina, obdana z lepozelenim drevjem in preraščena s travo in visokim praprotom. Spod brega pa curlja čist studenček in teče po belih majhnih kamenčkih navdol; tukaj se voda unega planinskega jezera odteka, tukaj tudi jaz zopet zagledam beli dan. Po dolgem dolgem temnem potovanju me spet milo solnce prijazno obsije, po potovanju, na katerim sem zopet za nekoliko manjše postalo.“

„Komaj sto korakov deleč me počasi vali bistra studenčnina, kar pridem do kraja, kjer se studenček v precej prostornem kotlu nabira, obdanim z visokim gostim bičevjem. Na dno kotla me voda zanese z obilnimi mojimi brati. Tu menim počivati in si oddahnuti od dolgega popotovanja, pa motilo sem se; ta kotel ni tako tih ne tako miren kot ono planinsko jezero. Uno je bilo skoraj mrtvo, imelo je večí del leta ledeno odejo, tukaj je vse živo — na dnu gomezlja mnogovrstna vodna živad, po vodi plava vesela riba ali se ziblje divja raca, ob kraji pa gazijo po blatu in rijejo razne mlakarice. Da pri taki družini za me ni bilo pokoja, je lahko misliti. Nekega dne priletí lepa divja raca, se nekoliko po vodi ziblje, potem se utopi, s širokim kljunom po blatú brba, zopet svetli vrat povzdigne, odleti — in jez v nji. Ko se je namreč raca utopila, segla je s kljunom po neki pijavki, ktera se je bila z enim koncem mene prijela, tako sem prišlo s pijavko vred v račni želodec. Kakor v živem balonu vesljam po zraku, ne vedoče, ali bom kadaj zapustilo temno ječo ali ne.“